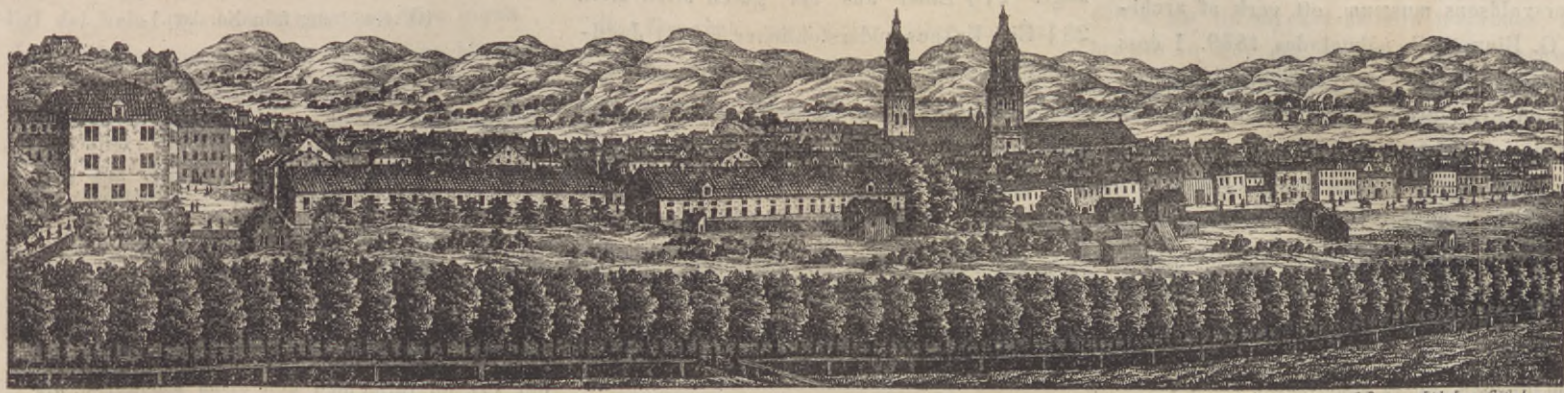

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Illustrerad Söndagsmagasin.

C. Petersens Lit. Inv. i Göteborg

N:o 12.) Utkommer hvarje Söndag kl. 7 f. m. Göteborg d. 24 Mars 1850. Pris för år: 4 1/2, för halft år 2 1/2. Rdr. bko. (IV årgången)

Thorvaldsens Musæum i Köpenhamn.

Thorvaldsens Museum i Köpenhamn.

Thorvaldsens museum, ett verk af arkitekten G. Binnesböll, påbörjades 1839. I dess medelpunkt inrättades enligt Thorvaldsens åstundan en graf, uti hvilken hans likkista ned-sänktes den 6 September 1848, då museet var färdigt. Grafvens inhägnad har på botten ett svart kors med dödsåret 1844. Omkring dess sidor höja sig rosor och liljor, och på grafstenen äro tvåne palmqvistar anbragta. Thorvaldsens museum är alltså äfven hans mausoleum. Denna byggnads bestämmelse är antydd på utsidan, hvars arkitektur för det mesta är tagen från de gamla grekiska och etrusiska gravårdarna och deras dekorationer, i synnerhet hvad murarna beträffa, som omgifva Thorvaldsens graf åt gården, hvilket erinrar om prydnaderna på de antika gravarna. Den i frisen under fönstren flera gånger anbragte figuren i kappköring, är en framställning af den menskliga andens sträfvande efter målet, hvilket den genom olycka och hinder slutligen segrande når. Vaser och trefötter, hvilka hos de gamla voro kampbelöningar och åt gudarna invigde gåfvor för vunna segrar, äro anbragta i mellanrummen. Lagerträd, ekar och palmer, hvilkas blad och grenar tjente som heders- och seger-tecken, uppväxa vid muren. Den byggnad som visar sig i bakgrunden öfver museet är Christiansborgs Slottskyrka.

Anmälan.

För att ådagalägga ett ytterligare bevis på fördelen af min nya uppfinning, emnar jag utgifva en månadskrift med titel:

Urval ur Fliegende Blätter och andra illustrerade arbeten.

Första häftet, som är tillgängligt å alla Boklädor och Postkontor, innehåller:

- 1) Frage und Antwort. 2) Zurücksetzung.
- 3) Bescheidene Vermuthung. 4) Ein Herz und ein Sinn. 5) Ein finanzielles Princip.
- 6) Altes Lied. 7) Vaterpflicht. 8) Das neue Gemeinde-Wesen. 9) Angeborne Ideen. 10) Stolz lieb' ich den Spanier. 11) Parlamentarismus. 12-13) Auch ein Radikaler. (Zu Hause — in der Volkversammlung.) 14) Zöglinge eines adeligen Institutes. 15) Zeitbild.
- 16) Das muss anders werden. 17) Wie ein königlicher Beamter, aus Auftrag der Regierung, die Beschwerden des Volkes untersucht.
- 18) Der Reserveplatz. 19) Der entlassene Sträfling. 20) Der alte Junggesell. 21) O, die Polizei kan auch höflich sein. 22) Neu er-

fundene Signale für Eisenbahnen. 23) Emanzipirte Frauen. 24) Zu viel. 25) Der Musterbauer. 26) Der Empfang des Grossherzogs. 27) Einer aus der guten alten Zeit. 28) Ein Un-aus-viderstehlicher. 29) Jagdabenteuer. 30 — 31) Im Sitzungszimmer der Gemeinderaths. 32) Jägerlist. 33) Jagdabenteuer. 34) Ein neuer Virtuos. 35 — 36) Aus dem Familienleben eines Berliner Bürgerwehmanns. 37) Wonach sich zu achten. 38) Aus Frankfurt a. M. 39) Ein unglücklich, mitleidbedürftig Individuum. 40) Deutscher Amtstyl. 41) So gehts im Staatsleben auch. 42) Schnelle Pferde. 43) Standesunterschied.

Hvarje månad utkommer ett häfte om 3 ark i kvartformat eller 24 sidor, upptagande mellan 40 å 50 bilder, således för året 5 å 600, utom texten.

Prenumerationspriset är *Två Rf. B.co* för hela året jemte det arfvode, om hvilket med herrar postförvaltare öfverenskommes.

Prenumeranter kunna äfven få sig skriften tillsänd i korsband mot tillägg af 16 sk. b.co, då man vänder sig direkte till utgifvaren.

Originalspråket kommer att bibehållas, hvilket är oundvikligt, så vida icke sjelfva *qvickheten* eller till och med meningen skal gå förlorad, men uti de flesta är innehållet, genom den talande bilden, lätt begripligt, till och med för dem, som icke kunna ett ord Tyska, Fngelska, Franska eller Danska; och för dem, som äro dessa språk mäktiga, skulle det vara en gifven förlust, att återfå texten öfverflyttad på Svenska.

Att tala om det enormt billiga priset skulle vara öfverflödigt, då hvar och en med lätthet kan inse, att något jemförligt icke existerar.

I stället för att förorda innehållet, tillåter jag mig endast angifva de källor, hvarur det hemtas, och tror mig dermed lättast garantera hvar och en af företagets gynnare.

Se här källorna:

Fliegende Blätter, Charrivarri (Tyska.) Le Charrivarri (Franska). Punch (Engelska), Corsaren (Danska) m. fl.

För att ersätta den tid af året, som förlutit, utkommer till en början ett häfte hvar tredje vecka, så att alla 12 häftena liana utkomma inom årets slut.

Götheborg i Mars 1850

C. Petersen.

Eremithyddan.

Novell af Hugo Schwartz.

(Öfversättning från Norskan.)

(Forts. fr. N:o 11.)

"Ja, det veta den gode Guden. Gift dog han af, men om han tog det eller fick det, det vet ingen. Emellertid hade denna klockare hört barnskrik i källaren samma afton, som frun blifvit sjuk om natten, och han gick in, och fick Samuel med och gjorde undersökning, men Samuel söp honom nog full, ty det var nu fallet med den arma klockaren, att han var för kär i det spirituösa, och så fann han ingen ting. Men Massi, som hade blifvit så nyfiken på grund af allt detta, hörde morgonen efter Samuel ganska tidigt gå ut, medan det ännu var mörkt, och då hon hörde att han gick i källardörren, så smög hon sig ut på gången, och då såg hon Samuel komma ut ur källardörren, och två menniskor till, och det var denna skåp-Gunner, som de kallade honom, som bor uppe i fjället, den största skålm, som kan gå i ett par skor, och en gammal tös, som han kallade sin dotter, och hon bar något hvitt på armen, och de gingo tvärs öfver gården, och upp igenom trädgården, och en åtta dagars tid efteråt döptes ett barn, som skul'e tillhöra denna tösen och en matros, som hade rest på långtur.

"Men klockaren, mor Brandt, huru gick det så med honom?"

"Jo, nu skall hon höra. Det var då ett par dagar efteråt, så var det stort herrekallas hos köpman M—, och der dracks det dugtigt; ty köpmännen de få vinet utan svårighet, och så ösa de ut det som vatten, och en annan stackare kan mången gång icke få ett glas att styrka sig med, om man är sjuk. Nä! så drack då klockaren äfven, och han blef så pirum, att han ville gå ut genom fönstret i stället för genom dörren, och stod en half quart och vred och vred på gardinhållaren, och de andra skrattade och lät honom stå, jag har hört det alltsamman af husjungfrun dernede; ty hon är dotter till Marthe här på hospitalet. Men det var nu icke det jag skulle berätta, men det var då medan de ännu voro nyktra allsamman, så sutto de och berättade ett och annat löjligt, för ro skull, och så talte klockaren om, att han några dagar förrut hade hört detta barnskriket i fruns källare, men att han endast funnit kattor. Men presten blef allvarsam och sade, att den saken borde nogare undersökas, och så frågade han klockaren, om han ville följa med honom dagen derpå, och han sade ja! och så gick både presten och klockaren andra dagen der ned, och de hade två andra med sig också, och så

begärde presten undersökning, men de funno icke mera än bak på min hand, och då de nu hade sökt öfver allt, så hade klockaren låtit falla ett ord om, att det var högst besynnerligt det hela; ty han tyckte, att han gerna skulle aflägga sin ed på, att det var en barnröst, han hade hört. Nu måste Gud veta, mor Peers, om Samuel blifvit rädd för dessa ord, men Massi miss'änkte storligen, att han hade del i klockarens död; ty då hon kom in till honom och frågade om han hade hört, att klockar Holm hade tagit lifet af sig sjelf, så blef han så blek som en kalkad vägg och knapt svarade nej! och då han sedan åter skulle berätta det-samma för kontorspojken, så sade han, att klockaren hade tagit gift, och han kunde ju icke veta, hvilken död han fått? Jaså! så det var af gift han dog? sade äfven Massi, och då blef han så totalt förändrad i ansigtet, och svarade, att det var ju så hon berättat det för honom, och sedan den tiden var han länge så mörk och så vresig och kinkig, att det var svårt att göra honom till lags; ty alla i huset måste lyda honom, annars blefvo de icke länge vänner med frun, och svårast var det för Massi, som skulle laga maten, ty det var en kräen musjö, och det var säkra till lags."

"O! du söta Gud!" sade Else Peers, "huru mycket ondt det dock passerar i denna världen; hvem skulle tro sådant om denna Samuel, han ser så vacker och ärlig ut."

"Jal jal mor Peers. Fan har mängen vacker leksak, och den ena synden drager den andra med sig, men lycklig den, som har ett godt samvete."

"Sant var det!" sade Else Peers, och derpå tog samtalet en annan vändning.

Åter hade 12 år förflutit, då köpman R—s hustru en vacker dag i Augusti satt i ett täckt rum och väntade på sin mans hemkomst. Det lilla näpna middagsbordet var blott dukat för två; ty det äkta paret hade inga andra barn än sina blommor, och dessa lefva enligt nutidens sundhetsreglor af luft och vatten. Rumets 3 fönsterkarmar voro tät besatta med blomkrakor, och i trädgården spelade de så afgörande hufvudrolen, att örterna voro sammanträngde på en mycket inskränkt plats. Det var hr. R—s fröjd, när han var hemma; då han gick ut, tog han alltid en blomma i knapphålet på sin frack, en i handen och en i munnen, och man var så säker på, att han hade de tidigaste blommorna, att när någon i staden frågade hvarandra: jag undrar om auriklarna ännu icke äro utspruckna? så svarade man nej! ty hr. R— har ännu icke haft någon i munnen. Denna dag hade han en neglika, hvilken han mycket försigtigt lade på byrån, jemte den, han höll i handen, satte sin käpp med guldknappen och det långa svarta

bandet i vrån, och torkade svetten af sin panna.

Det blef serverat, och makarna satte sig till bordet.

"Du får tänka på ett par rätter god mat till aftonen, min gumma!" sade hr. R— "vi få galanta främmande."

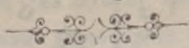
"Främmande! det är väl icke ditt alvar? Du vet att pigorna äro ute på gården och bär gar hö! det måste skickas bud på dem; jag skall Lta Nikkel springa. Men hvad är detta för infall för? att bjuda främmande i afton, nu är det ju så härligt väder för höet."

"Det är icke min skull, min söta gumma, men jag blef nödgad dertill; ser du, jag var om bord hos kaptan Blom, som ankrade i afse, och nu har den unga Volf sjelf kommit hit öfver, för att göra en lusttur, och att göra sig bekant med några af de viktigaste handelshusen; hans nnga fru är också med, och nu frågade hr. Volf mig, om jag kunde skaffa honom ett godt logi i natt; ty han och hans fru vill upp på berget klockan 3, för att se utsigten vid solens uppgång. Du inser nu sjelf, min söta gumma, att jag icke kunde underlåta att erbjuda dem mitt eget hus och att invitera dem till afton."

(Fortsättning.)

Cantelos äggkläckningsmaskin medelst ånga.

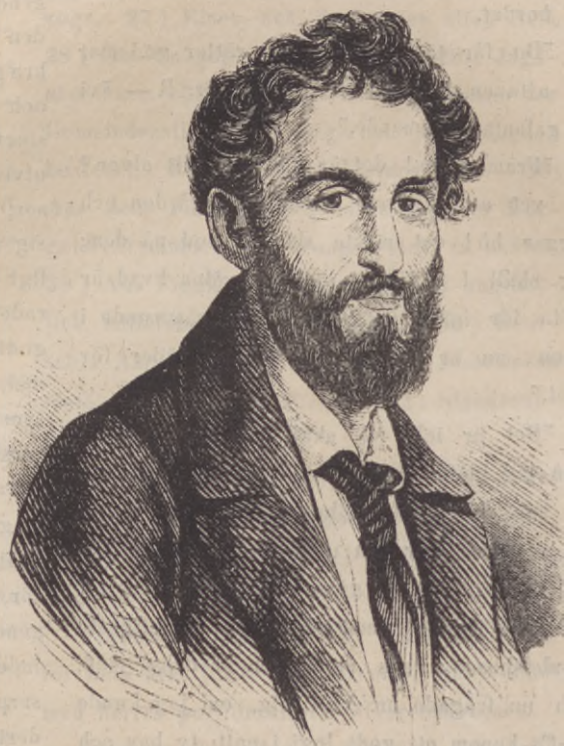
I Egypten utkläcker man ägg medelst konst genom upphettad sand; Herr Cantelo har gjort den uppfinning, att utkläcka äggen, i det han leder en ström hett vatten öfver ett vattentät kläde under hvilket äggen ligga. I stor skala verkställes detta medelst pumpar, i mindre efter tyngdlagen, hvilken låter de varma vattendelarna stiga och de, som blifvit kalla, nedfalla. Ett tråg med vatten hålles beständigt i en temperatur af 108° C.; fran sin yta flyter det öfver det vattentäta klädet, och ett rör är i sådant afseende anbragt, så att klädets yttre ända står i förbindelse med trågets kotten. Äggen ligga i lådor med genomborrade bottnar på ett stycke skirduk. Lådorna äro anbragta så högt under kläckningsapparaten, att äggen just beröra det vattentäta klädet, dock så, att det mellan sidoväggarna på lådorna och kläckningsklädet blifver ett ledigt rum. Då dessa sidoväggar äro lägre än äggens spets, så kan luften, när den uppstiger genom bottnen, fritt bortströmma öfver och under lådkanterna. Den ritning af apparaten, som vi bifoga, fullständiggör vår förklaring

Friedrich Gerstäcker.

Friedrich Gerstäcker, som för närvarande genomreser det gyllne Californien, är son till den i sin tid mycket omtalade tenoristen, tillbragte en stor del af sitt lif i Braunschweig och lärde under denna tid ekonomin på ett stort gods vid Grimma. Men mycket tidigt utvecklade sig hos honom trängtan efter resor; han lemnade Tyskland och inskeppade sig till Amerika, endast försedd med obetydligt respennigar, hvilka han dessutom förlorade genom en Tysk, till hvilken han i sin godtrogenhet hade lemnat dem i förvar. Den nöd, hvaruti han kom genom denna förlust, tvang honom att icke lemna något medel öförsökt, som tycktes lösa honom att förtjena sitt bröd, och han skämdes icke för något slags arbete. Han var således i lång tid eldskötare om bord på ett ångfartyg, han skar rör, slående i vatten till öfver midjan, för att genom deras försäljande tjena något, han sålde sig till en annan Tysk, som gjorde "Kejsarpiller", i det Gerstäcker förfärdigade de dertill tjenliga papplådor. Men slutligen tog han till bössan och genomtågade med denna såsom jägare de Förenta Staterna från ena ändan till den andra, härs och tvärs, nedlade hjortar, björnar o. s. v. och förhvarfvade sig genom försäljandet af skinn och hudar sitt uppehälle. Längst vistades han i Arkansas. Sina färder och äfventyr under detta sexårig jägarelif har han sjelf beskrifvit, då han 1844 återkom till Tyskland. Oaktat mångfaldiga brister, som Gerstäcker nu sjelf erkänner, gjorde beskrifningen genom det äfventyrliga, uppseende och föranlät honom att berätta publiken mera om sina händelser och att infläta dem i novellform. Han kom 1845 till Leipzig och skref här under få år en mängd böcker med otrolig hastighet. Hans bästa roman "die Regulatoren", utkastade han inom kortare tid än två månader på papperet. Men oaktadt hans skrifter funno bifall, oaktadt han lefde i lyckliga förhållanden och hade gift sig, så vaknade dock åter den gamla reslusten, som han ju längre det led, desto mindre kunde motstå. I början drefs han endast af förargelse öfver att blott kunna beskrifva Amerikanska förhållanden; han ville söka andra nejder, andra menniskor, andra figurer för sina arbeten; ty alla hjeltarna i hans berättelser äro verkliga menniskor, som han sjelf känt. Därföre var han först betänkt på att fara till Texas och Mexico. Då hangersåret 1847 visade sig, rördes han af de armas lott i Erzbergen, och då han hade sett, huru mycken plats det ännu är i Amerika, intresserade han sig mycket för utvandringsväsenet, och med hans förra reselust förband sig den idé, att söka platser i andra

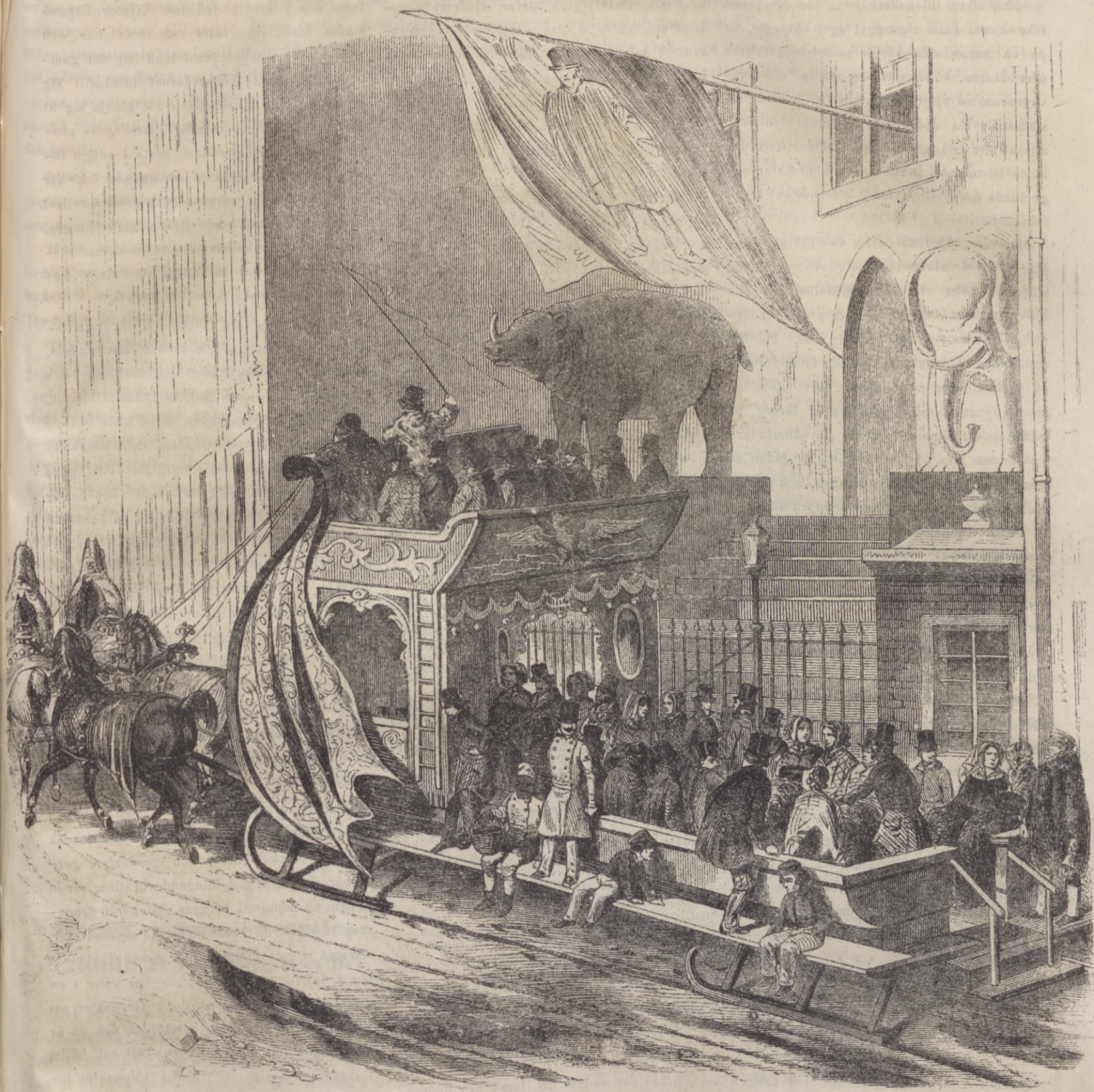
verldsdelar, dit utvandringen kunde ledas på det ändamålsenligaste, äfven som att genom eget besigtigande öfvertyga sig om, i hvilket tillstånd de Tyska nybyggena befunno sig. Han började nu att taga några steg, för att förskaffa sig understöd till sitt företagande, men länge förgäfvades, tills det slutligen lyckades honom att afsluta öfverenskommelse med Cottaska bokhandeln, hvilken förskaffade honom medel att antråda resan. Äfven får man med beröm erkänna, att Rikministeriet tillsköt en icke obetydlig summa, för hvilken Gerstäcker har förpligtat sig att gifva berättelser om de Tyska nybyggenas tillstånd. I Mars s. å. lem-

Friedrich Gerstäcker.

nade han Leipzig, för att först resa till Californien och med egna ögon se, hvilka af de derifrån komna berättelserna äro sanna eller uppdyktade. Tillika väntar han at deribland de från alla kanter samlanströmmaande människor finna personer, som en romanskrifvare annars förgäfvades skall söka. Tills dato har han lemnat bref öfver sitt vistande i Rio-Janeiro, Buenos Ayres, öfver sin ridt genom Pampas och farliga vandring under vintren, öfver Cordillerna. Han ankom lyckligt till Valpariso, men sedan skeppet med all hans egendom hade afseglat. Huru det sedan gått honom, hoppas vi med det första få erfara.

Slädparti i Philadelphia.

Slädparti i Philadelphia.

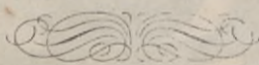
Om snö öfverhufvud icke är något sälsynt i Philadelphia, så förekommer det dock sällan, att snövädret är så länge ihållande, att det åstadkommer utseendet af en ordentlig vinter. Derföre begagnar publiken sig också vid ringaste tillfälle af denna himmelsgåfva. Man kan knapt i Ryssland längta ifrigare efter slädföre än här. Så snart himmelen gör mine af

att nedsända en tillräcklig portion snö, blifva genast vagnar och kärror utbytta mot de länge förgätta slädorna. Men blifver det nu någon gång ett verkligt före, så är glädjen gränslös. Hvar och en, som blott har tid och penningar, åker på släda. Det kommer här vid lag icke så mycket an på åkdonets elegans och prakt; men så mycket mera på härligheten, hvarmed man jagar gata upp och gata ned. En gentleman sätter sin lady bredvid sig i

slädan, som vanligen icke ser stort bättre ut än de tyska bondslädarna, och jagar nu på en eftermiddag tio gånger genom hvarje farbar gata i staden, förbi alla fönster och butiker, som på något vis insressera honom eller henne; med en underbar skicklighet passerar den otaliga mängd mötande slädar, och vänder sedan först sent hem om aftonen med en oändlig tillfredsställd uppsyn öfver den njutna förnöjelsen, som den svettdrypande hästen måhända skulle gifva en annan titel.

Men äfven till underhållning för dem, som icke kunna hålla sig något eget ekipage, är på en annan sida sörjdt medelst de talrika omnibusarna. Vid slädföre måste omnibusvagnarna naturligtvis gifva vika för omnibusslädarna. De sednare äro i skönhet väl icke alls att framställa som mönsterlädar, men den korta tilvaron af deras funktion ursäktar nägorlunda deras okultiverade utseende och bristfällighet.

Hufvudstödjepunkten för den åklystna publiken är de stora och i sin art originella slädar, hvilka vid sådana tillfällen genomläsa hufvudgatorna. Bifogade afbildning skall derom gifva läsaren en åskådlig idé. På två små källkar är anbragt en låg låda, försedd på båda sidorna med bänkar, och, utom ingångstrappan, med bräder rundt ikring, på hvilka de åklystne ofta under den största farten springa upp. Främsta delen af slädan är egentligen mästerverket, salongen, och på den sammas tak är äfvenledes en öppen sittplats, till hvilken publiken uppstiger på en för ändamålet anbragt smal stoge. På denna upphöjda plats amyserar man sig tillika medelst utsigten, medan kusken stående förer tömmarna till sex hästar, smyckade med grannt seldon och bjällror; äfven står en annan och med en jättepiska pådrifver hästarna till alltid vildare lopp. Att salongen är den fasjonablaste delen af slädan, förstås af sig sjelf, och den är derföre också präktigt tapetserad och försedd med vajande förhängen. Trettio till fyrtio personer roa sig på detta sätt ofta halfva dagen, i det de fara från ena ändan af staden till den andra, för att dit anländ åter kunna fara tillbaka.

Kurland och dess innevärdare.

(Forts. från No 10.)

Tusentals jernbansstockar utföras årligen och de flesta Engelska och Tyska ångvagnar rulla öfver Kurländskt träd. Skogsmarken är ofta mycket morassig och derföre om sommaren svår att beträda; endast enkla dåliga vägar föra genom desamma och mycket ofta händer att hästarna sjunka i tills knäna. Detta afhåller dock icke Kurländaren från sitt åsklingsnoje, jagten, ty dessa skogar äro uppfyllda af det skönaste vildt, om än det i den senare tiden något minskats genom den tilltagande förföljelsen. Harar, räfvar, renar och elgar äro de hufvudsakliga föremålen för

höst-och vinterjagten; orrar, tjädrar, rapphöns och änder skjutas mot slutet af sommaren. I norra delen af Kurland finnas ännu lodjar och vargar; men björnar finnes numera ej på denna sidan Donau.

Talrika sjöar, floder och bäckar valtva landet; Düna berörer Kurland endast på gränsen af Oberland.

Kurlands hafstrand är, liksom nästan alla nejder på östra kusten af östersjön, sandig och ovänlig. Årligen tillintetgör den af stormar och böljor uppdrifna sanden det odlade landet, så att redan många nejder, nu äro öfvergifna der fordom lågo bondgårdar och fält. Först i sednare tiden har man sörjt för att hämma detta onda, i det man uppfört höga dämningar af buskar och bakom dessa plantat skog. Detta alltid mer och mer tilltagande upptornande af sand på östra kusten af östersjön är också grunden till, att Ryssland, med undantag af Helsingfors i Finland icke har en enda god hamn vid Baltiska hafvet; endast med stora kostnader och oändlig möda kunna Kronstadt, Reval, Riga och Libau skyddas för fullkomlig förstöring af sand.

Är karakteren af Unterland mera vänlig och fruktbar, så är Oberland mera vild — romantiskt och bergigt. Också bland befolkningen i båda delarna är en påfallande skillnad: adelsmannen och bonden äro i Oberland icke så vidt framskredna med tiden, som i det egentliga Kurland. Finnet man i det sednare den Tyska stammen af adeln ren och oblandad, så har densamma i Unterland ofta en tillsats af ryska och polska elementer. Men bonden står på ett ännu djupare steg än i Unterland, och sällan sörja herrarna för dem i massa, oaktadt upphäfvandet af lifegenskapen.

Kurland är alls icke fattigt på mineralier, men de enda som begagnas äro kalk och bernsten, hvilken sednare man dels fiskar i hafvet, dels gräfver upp ur jorden.

Floderna och sjöarna äro för det mesta rika på härlig fisk, dock är Östersjön fattig, och fiskas der endast lax, torsk och flundra.

Det lilla Kurland är bebott af mycket åtskilda folkstammar, hvilka strängt afsöndra sig från hvarandra och till en del äfven tala åtskilliga språk. Den intelligentare delen af befolkningen är af Tyskt ursprung äfvensom det Tyska språket är de bildades. — Adeln — en ganska kraftig och skön människoras — bär ännu tydliga spår af Tysk härkomst, hvarifrån den företrädesvis har sitt ursprung. Den består af ättlingar från de Tyska ordensridarna, hvilka med eld och svärd omvände urinvånarna, gifvo dem kristendomen och från-

togo dem i utbyte friheten. Njuter någonstädes adeln rättigheter, så är det här, och kanske icke i något annat land har det gamla longobardiska feudalsväsenet bibehållit sig bättre än här. Kurland har att glädja sig åt särskilda privilegier framför andra ryska provinser, men hvilka endast bestå i adliga företrädesrättigheter; hvar och en, som icke har indigenatet, d. ä. af kurländsk- aristokratiskt ursprung, får hafva egendom på landet, ingen, utom adeln, är valbar till någon domaresystem, och äfven den så kallade "Landtag" består blott af deputerade bland adeln.

Hela landets jord tillhörer alltså (med undantag af Kronegods och stadsmark) adeln, hvilken efter godtycke utdelar mark, åker och äng åt de under dess distrikt lydande bönder. Dessa bo icke i landsbyar, utan hvar och en har sitt hus eller sin gård på den honn af herren tilldelade jordlotten. En dylik gård kallas på landets språk "Gesinde" och består vanligen af det i sanning icke vackra boningshuset, stallet, förrådshuset och Rugen en art loge, i hvilken spanmålen torkas och sedan tröskas*). — Egendomsherren sörjer för den fullständiga inredningen af en sådan "Gesinde," i afseende på nödvändig boskap och åkerredskap, äfven håller han byggnaderna i beboeligt skick; derföre måste bönderna på de flesta gods gifva ersättning med dagsverken, och först för kort tid sedan har man, för att efterhand göra bönderna mera sjelfständiga, infört förpaktningssväsenet.

Medelst det stora afståndet, som vanligen råder mellan adelsgårdarna, lefver en kurländsk adelsman mycket ensam, och ser derföre gerna när en vagn med klingande bjällror far in på hans egendom och bringar gäster från grannskapet. Gästfriheten är i Kurland mycket stor, och med största artighet och älskvärdhet mottages främlingen på en adelsgård eller i en prestboning. Det gifves dock tidpunkter om året, då också gästerna uteblifva, och då är den ensamt lefvande familjen helt och hållet inskränkt till sig sjelf; dessa tidpunkter inträffa sent om hösten och våren, då vägarna äro ofarbara. En naturlig följd af detta ensamma lif är ett mycket behagligt och innerligt familjelif. Under de långa vinteraftnarna söker man att fördrifva tiden, så godt det sig göra låter, genom musik, dans och sällskapslekar. Lifligare är det om sommarn och om vintern på slädföre; då komma husets slägt el-

*) Då största delen af den i Kurland odlade spanmålen utföras sjövägen, så måste den, för att skyddas mot skada, väl torkas genom egna dertill inrättade ugnar.

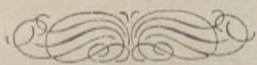
ler grannar, eller man far till dem. Men glanspunkten för deras sällskapslif finnes dock i Mitau, dit nästan hvarje familj reser, isynnerhet sådana, som hafva vuxna döttrar, på några veckor för att se och låta sig se. Deras förnämsta nöjen äro dans och mycket ätande och drickande.

Men ett af kurländarnas största nöjen är jagten, om hvilken vi närmare vilja orda, då den är väsentligen skiljaktig från den Tyska.

Hvar och en kurländare, som är egendoms-herre, har rätt att jaga i hela Kurland, der han sjelf behagar; endast i kronans skogar får han icke skjuta elg och orre.

Den 24 Juli, gamla stilen, är den dag, då jagten börjar, dock företager man den större jagten först i September, då det är några slags jagtdjur, t. ex. råfvar, som man icke gerna skjuter de första veckorna af jagttiden; äfven är det vanligtvis i Augusti månad ännu för varmt och således för påkostande för jägarna. Men intet låter jemföra sig med jagten på en vacker Septemberdag. Redan hittida om morgonen manar jagthornens lustiga klang, hundarnas glada skällande de försumligen att skynda sig. Försedd med allt jagtbehör sätter man sig på de små, men modiga och säkra hästarna; husets damer hafva vanligen sörjt för jagtväskans fyllande med matförråd och en väl försedd bränvinsflaska. Alla, som blott kunna föra en bössa, följa med.

(Forts.)

Narvaez, i Spanien entledigande från ministeren.

Det gifves blott ett laud i hela världen, hvares politik ännu erbjuder ämne till skratt. Det är icke Haiti med sin kejsare, Faustin I, det är Spanien med sin galanta och fromma drottning. Man kunde endast skratta åt den intrig, som på 24 timmar afsatte den Narvaez-ska ministären och lät i dess ställe Cleonords inträda för att åter straxt återkalla Narvaez och afsätta Cleonord och hans vänner. Endast i Spanien kunna sådana komedier spelas, der de icke fordra mera tid än den, som den klassiska poesin lemna de dramatiska poeterna, för att afhandla Troas belägring.

Intrigen fördes hufvudsakligen af pater Fulgencio, drottningens bikt-fader, Don Francisco d' Assis och af en nanna, system Petro-

cinia. Sedan den 17 Oktober hade den unga drottningen, på upprepad begäran af Don Francisco och hennes bikt-fader, satt sig i hufvudet att afskeda general Narvaez. Man hade sagt henne, att han, stolt öfver sina krigiska förtjenster och sin makt, höll henne i förmynderskap som ett barn och skröt af att hafva tillförsäkrat henne kronans besittning; att hon icke innehade någon egen makt och att det var slut med hennes välde, om hon entledigade Narvaez. Man invercade äfven på hennes samvete, i det bikt-fadren läfvade drottningen i lyckligaste fall aflat från påfven för alla begagna och tillkommande synder.

Drottningens afsigter hade kommit till general Narvaez' öron och han motsåg dem med lugt mod.

Den 18 om aftonen klockan 9 visar drottningen sin majordomo ett bref från sin gemål, deri han på det enträgnaste anmodar henne, att entlediga Narvaez, och uppdrager åt denna palatsets tjänsteman att meddela hennes premierminister innehåll. Samma afton gör generalen utkast till en afskedsansökan för hela ministeriet, som undertecknas af honom och alla hans kolleger, och öfverlemnar den genast till drottningen, som mottager densamma och säger, att hon skall sända honom svaret. Sedan begifver drottningen sig till theatern, som hon låtit inrätta i sitt palats, och der man just gifver en ny opera. Man hade väntat på drottningen i fyra timmar, och föreställningen började först vid midnatt. Församlingen var mindre talrik och allvarsamare än vanligt, ty ryktet om ministerombytet hade redan spridit sig på hofvet.

Följande morgon erfar publiken med den största häpnad genom den offentliga tidningen, att en ny ministär är bildad. Listan på de nya ministärerna har icke förr blifvit bekant, än den i hela hufvudstaden uppväcker en ofantlig förvåning. Denna ministär tillhörde ingen af de stora partierna i Spanien; och spelade i en okänd schattering af ny absolutism, hvilken man icke närmare kunde beteckna, men som redan på förband ingjöt de största farhågor genom det hemlighetsfulla, som tycktes derunder ligga föddt. Hela Madrid var i gäsning. Alcalagatan, Corso, platsen Puerta del Sol voro betäckta med människor, som gruppvis samtalade om dagens händelse. De nya ministärerna läto utveckla en betydande militärmakt, men det kom icke till någon ement; mängdens enda känsla var förvåning.

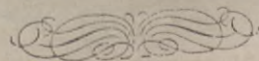
Men denna ministär, orsaken till så mycken oro, varade icke längre än 24 timmar. Drottning Christina, som beklagade en sådan

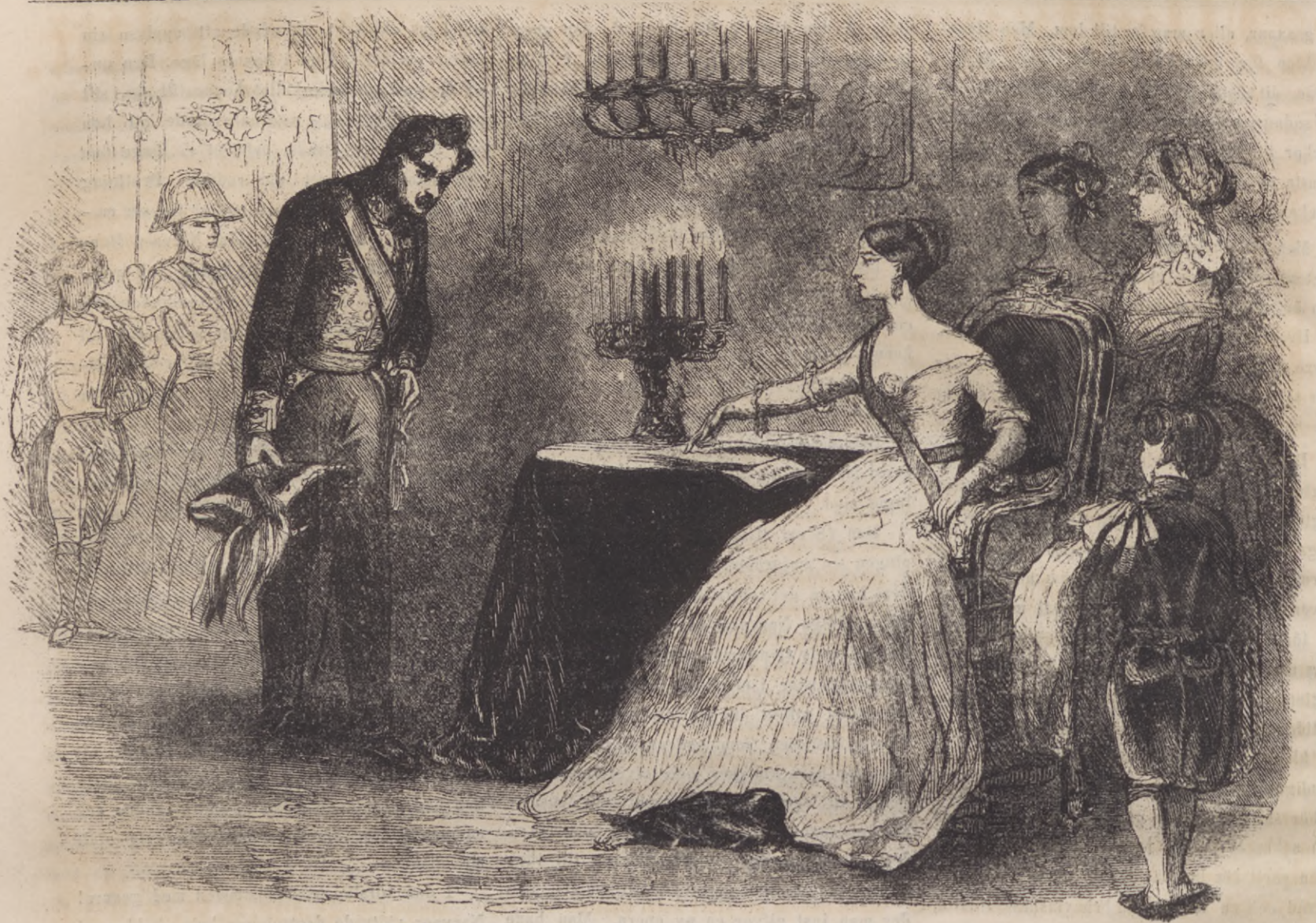
statskups oklokhed, skyndade att upplysa sin dotter om det farliga i hennes läge. Den unga drottningen hade kallat henne till sig i sitt palats. Drottning-modren svarade, att hon icke åter ville beträda palatset så länge den nya ministären satt vid rodret. Drottning Isabella begaf sig derföre genast till sin moder, och der afgjordes general Narvaez återkallande. Han blef genast kallad till drottning Christina, som öfvertagit underhandlingen; men generalen satte sig länge mot att återtaga embetet och gaf endast efter för drottning Christinas böner, i det hon framställde för honom, huru kritisk ställningen var och huru densamma skulle försämrans, om icke hans kraftiga händer återtog regeringstommarna.

Nästan i samma stund befann sig general Cleonord hos drottning Isabella, för att låta underteckna några dekret. Detta satte den unga drottningen i stor förlägenhet; men hon visste skickligt draga sig härur, i det hon befallde generalen att underteckna ett dekret, som afsatte general Balboa, ministern för de äre ärenderna. Hon visste med rätta på förhand, att general Cleonord skulle vägra att underteckna en kollegas afsättande, på hvilken han mest hade räknat. Detta skedde också och tillfölje häraf gaf generalen sig sjelf sitt afsked.

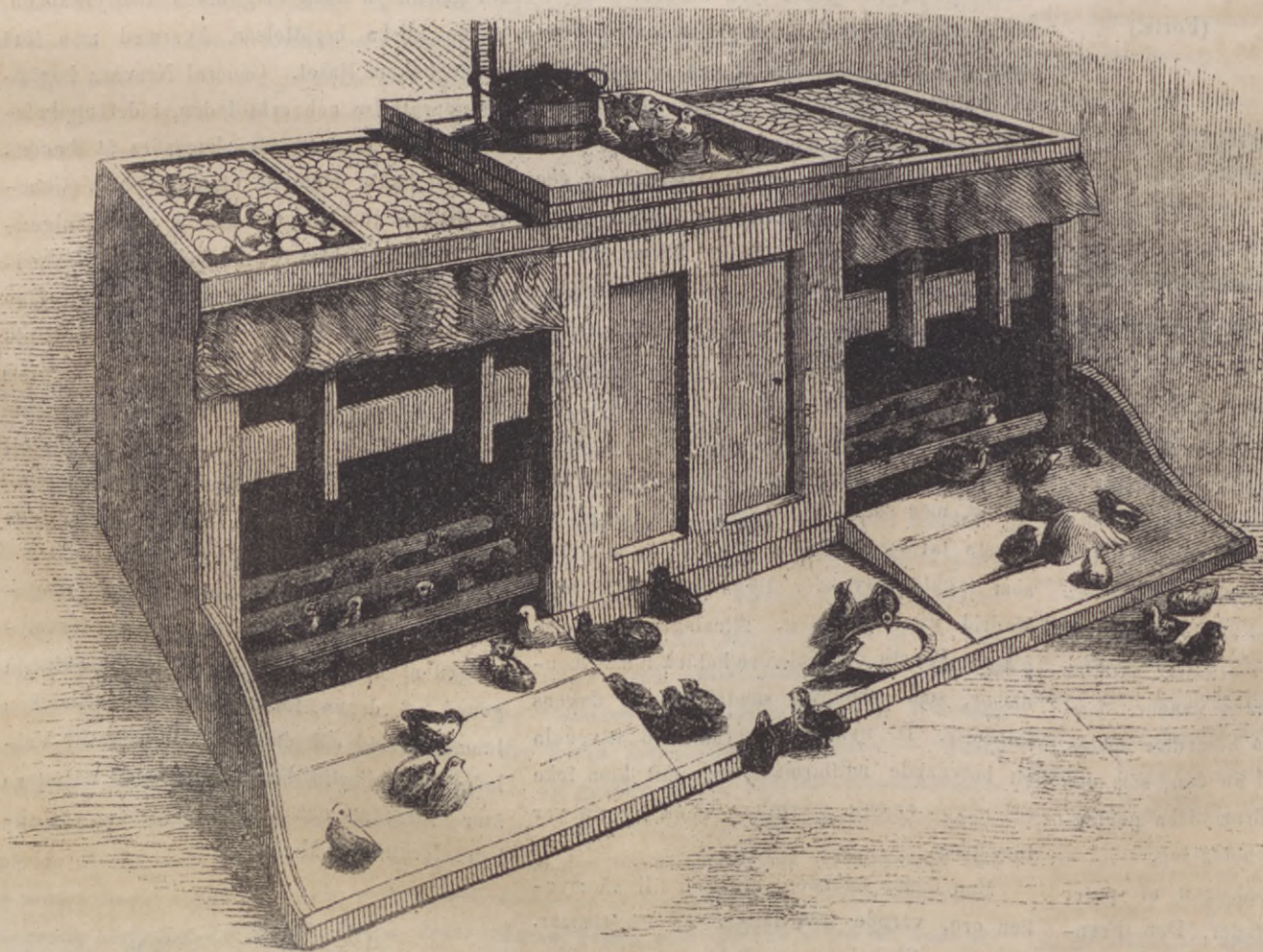
I den första sammankomsten med general Narvaez vältrade drottningen hela skulden på sin gemål, på hans omgifnings tillstyrkanden, på de falska berättelser, hvarmed man fört henne bakom ljuset. General Narvaez begärde upprättelse och erhöll den, i det upphafs-männen till intrigen öfverlemnades åt honom. Han lät häkta dem alla utan dröjsmål. General Balboa förvistes till Ceuta, pater Fulgencio sändes till klostret Archidona i Andalusien, syster Petrocinia inspärrades uti ett kloster i Cuenca. De andra förvistes ur hufvudstaden, general Cleonord afsattes från sin plats som kommandant för militärskolan. På samma tid anbefalldes en undersökning, för att lära känna de medskyldiga i sammansvärjningen och dess utgrening, man betraktar den allmänt som ett försök af absolutisterna.

Äfven drottningens gemål blef icke förgätn vid upprättelsen: från honom togs förvaltningen af drottningens förmögenhet, och på grund af denna förhållningsregel ville han lemna Madrid och draga sig tillbaka till Valladolid; emellertid har kungen och ministern åter försonats och den förstnämnde vill således förblifva i Madrid.

Drottning Isabella och ministerpresidenten Narvaez d. 18 Okt. 1848.

Cantelos äggklädningsmachin medelst ånga.